

ményei. Vajda Ernő herülni. Ez a diadallal járta szinpadokat aratott. Szombaton az igaz vérg Budapestén évek óta nem sták két szint elővetelben atságos szög gyorsan népogó szinpadit ztosítják ensikerét.

kó fellépésével. 52) yti Ili, Tolnay Premierbérlet 8. esenyi, Tolnay. 9 iz B. Sorozat. Neményi 55) idenség, elsőszor. y, Háss, Sel- let 9 sz. Sorozat. s Farkó (Lend- hássz Selmec y. Sorozat 57.) és szer. Poor (Sorozat 58.) Mozsibus Firtó 59.) rlt 10 sz. A. Bérletszinc-

esse fel zát zheti be.

zember.

da

No. 10

ennemü kivitték nek stb. nyomozás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, Székváros, St. Baron utca (Brassai-utca) 10

Telefon: 277, 228 és 1047

Előfizetés ára pályaudvaron és vidéken is lej 5

UJ KELETI

ESTI DO-POLITIKAI-NAPILAP

1926 Szeptember 22 Szerda

Budapest, Székváros * IX. évfolyam * 209 szám

5687. Tisri 14

Gummiaruk, kötőszerek, férfi és női övszerek
legújtanosabban beszerezhetők
Rózsa Royal drogéria, Főter (Cluj)
Diszkrét postai csomagolás!

A Brandenburger Thortól az Arc de Triompheig

Valljuk be: pacifizmusról beszélni kissé unalmas már. Annyian kompromittáltak, annyian elárulták már ezt az eszmét, hogy még a legjobbhiszemű emberek sem hisznek komolyan benne. Talán nem is annyira az emberek a hibások ezért, mint inkább a természet változásai, melyek épen a fejlődés érdekében robbentják ki a küzdelmeket. És itt, ott is, Népszövetség és Locarno ellenére is, Imperialiszták késztődéseiről hallunk, melyek klábráadító realitással dorongolják le a frázisokat. De valahol, a sorsok műhelyében, a szükségszertések kohójában az emberi akaratok és elképzelések, a fantazmagóriaszámba menő ábrándok valóságossá érnek és a Frázis, mint élő eleven tett, ifjún dobban életre.

Tizenkét évvel ezelőtt a Brandenburger Thor aljában háborus jelszavaktól rézszeg tömegek ordították:

— Nach Paris!

Ugyanakkor az Arc de Triomphe aljában a buvard népe kiáltotta kórusban:

— Á Berlin!

A császár kackiásabbra merevítette bajuszát, a képzetelek elborultak és a hadba vonuló katonák mindegyike azzal a hittel indult a gigászi vágóhidak felé, hogy ő, ő életben fog maradni. Az emberek lassanként beleszerettek a saját örületükbe, hozzászoktak a gyűlölethez úgy, mint a romlott konzervhez s mert a céltalanság mindig a legjobb narcotikum: mindenki elhitte, hogy a háborúnak céljai vannak. Minden bizonytal voltak is, de ezek a külügyi és diplomáciai hivatalok a jait mögött húzódtak meg, a kereskedelmi érdekeltségek trezorjaiban, a tábornokok előléptetési listáiban. A nép csak a gyűlöletben látott célt, később a nemzeti eszmét már egészen összetévesztette a sovány kenyéradaggal, melyért fáradt-nyugodtan halt hősi halált.

A hősiesség és önfeláldozás megrendi ő példái, melyeket Barbusse „La feu” című regényében olyan megragadóan írt le, — ed-hára, a kórházak jodiformos levegőjében embertelen dühű változások és a ha törézetesen minden német elpusztult volna a lövészákokban, úgy egy francia zászlót neveztek volna ki lényetté, hogy legyen kiken a gyűlöletet gyakorolni, a nemzeti élet és a hadi dicőség eme megváltó áfiumát, mely mindig hatalmasabb volt a bölcseségnél, sőt egészen külön bölcseséleti rendszere volt is van.

A császár bajusza ekkor már vesztett erélyes kunkorodásából s Wotan isten helytartói, — a német tábornokok és politikusok kezdtek belátni, hogy a wagneri műhosok elképzelései nem egészen alkalmazhatók a valóságra. A németek talán gyengébbek voltak a gyűlöletben, ezért elvesztették a esztét. Ugy látszott, hogy soha Berlin és Paris között a kilométerek és távolságok nem érnek egymás közelébe.

A végletszerek megvén az a szerencsétlenségzámba merő előnyük, hogy intenzitásuknál fogva hamarabb elernyednek, mint a közepes szenvedelmek. Ez volt a szerencséje a francia-német gyűlöletnek is, mely éppen tulzott fo-

kánál fogva kellett, hogy elérjen a d-kadencálcs Mint minden ezen a világon, ami elér fejlődés magasságát, — haldéttanul hervadásba lankad. — épuja a német-francia gyűlölet is akkor lett a pacifizmus szomszédjából reményteljes, amikor a legteljesebb virulenciához érkezett el. Hogy ez így van, arra mi sem szolgálhatékénabb bizonyítékul, mint az a barátságai eszelle, mely most már szinte megdőb bontó és főleg meglepő eseményekbe kezd kibontakozni Paris és Berlin között és a háborúsdit gyűlölet romjain egy minden tekintetben jogcsalt barátság alapjait próbálja lerakni. Siremenon rövidesen Párisba megy, hogy ott véglegesen megtárgyalja Brianddal a rajai egyezmény részleteit. Ezt a látogatást egy a ég szenzációabb esemény fogja követni: Briand látogatása Berlinben. A történelem ebből a külső látásokban a pacifistákat fogja igazolni, de csak a látásokban, mert a békévalamb, mely Berlin és Paris között kering, egészen más eszék alatt látja meg a napvilágot.

A földrajzi, gazdasági feltételek és adottságok erőse az, melyek erősebbek a babonáknál és azt bizonyítják, hogy a faji szolidaritás frázisa a megévesztés frázisa, melynek csak dekoratív értékei vannak, ám minczenek valóságban gyökerező lehetőségei. A „latin testvériség” foszló legendája helyébe a német-francia egymásrutaltság ténye lépett, melyet a R-ina viz öve forraszt egybe. Az elvárzott gyűlölet talaján pedig egy hatalmas történelmi, szociális és etikai igazság virága hajt ki: az ellentétek mindig harmóniába simulnak akkor és ottan, ahol az ellentéteket ni konstellációk váltják fel, melyek az érzelmezet is megváltoztatják. Csak egy új imperializmusnak, — az olaszoknak kellett jönnie, hogy Franciaország magára eszméljen és rájőjön arra, hogy a ba-

A liberálisok meg akarják akadályozni a román-olasz szerződés ratifikálását

Annal vádolják Averescut, hogy a királynak Velencében más szerződést mutatott be. A kormány nevetésgesnek mondja a liberálisok vádjait

(Bucaresti Bakarost, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A román-olasz szerződés publikálásával kapcsolatos ellenzéki akció hullámai ma sem ütek el. A Bukarestben időző miniszterek valamennyien elzárkóznak nyilatkozattételtől a román-olasz szerződés ügyében. Eggyedül Goga tett rövid nyilatkozatot, amelyben kijelentette, hogy a román-olasz szerződést kritizáló ellenzéki hangok rosszirulatnak, mert a szerződés kellően megvédi az ország érdekeit.

Más szerződést mutatott be a királynak

A liberális pártnak az az álláspontja, hogy a szerződés ratifikálását meg kell akadályozni. Liberális körök arról tudnak, hogy az a szerződés tervezet, amelyet Velencében Averescu bemutatott a királynak jóváhagyás végett, lényegesen eltér a tényleg megkötött tervzettől és épen ezért úgy tudják, hogy a király nem fogja szankcionálni a megkötött szerződést.

Hír szerint Mihalieu külügyminiszter ismét kényelmetlen helyzetbe került, részben azért, mert ő ragaszkodott ehhoz, hogy csak Románia területi építégt precízen kihangsúlyozó klausulával írják alá a szerződést, ami nem történt meg, részben azért, mert a szerződés aláírására őt, mint külügyminisztert nem hívták meg. Brătianu Jonei, aki Karlsbadba akart

Egy levelezőlap elegendő
és bármilyen önkéntes szükséges zeneművet gyorsan és pontosan megkaphat Moravetz zeneműterveződtől, Timisoara. Jegyék irgyen

Királyi udvari szállítás.

A legjobb valódi KELETI GYÖNGYÖK
dus választékban

Fenyő & Braunfeld
ékezerűzetében kaphatók.

Cluj, P. Unirii 15. Tel. Int. 6-43.

rátság néha hazugságon alapul és a gyűlöletet szerelem válthatja fel.

A sorsokat és irányokat találkozások szabják meg. Az elképzelhetetlenség sötéttségébe egy véletlen, egy nem várt esemény, a szeretet és megértés, talán a szenvedélyig fokozódó szerelem sugarát dobhatja. Az ismeretlen mindig elválaszt, a megismerés összehoz. A Brandenburger Thortól az Arc de Triompheig vezető ut ezzel a lehetőséggel van kiköveztve. A közelség, ha megnyugtató, megerősít a hitben és végyódásban, a távolság csak az antipatiáknak ad enyhülést. Ha Briand egyszer látni fogja, hogy a francia-német gyűlölet tévedés volt, amelyet a meg nem ismerés fokozott örületé, akkor végre ütni fog a német-francia pacifizmus órája, melyre addig hiába vártak, mert hiszen merő elméleteken épült a benne való hit. És már Goethe megmondotta, hogy szürke minden elmélet, de zöld az élet aranyfája!

(s. l.)

kurára utazni, pénteken Bukarestbe utazik és mindaddig a fővárosban marad, míg a politikai h-1 zet meg nem engedi külföldi útját.

Lupu könnyelműséggel vádolja Averescut

Lupu dr. ma a „Lupta”-nak adott nyilatkozatában leszögezte, hogy ő éppen úgy, mint valamennyi politikus meg volt döbbenve annak a könnyelműségnek a láttán, amellyel Averescu megkötötte a szerződést Olaszországgal. Véleménye szerint a szerződés aláírásának körülményei — ha idejkorán nem történnék valamelyes gondoskodás — könnyen ellenégeskedésre vezethetnek a román és olasz nép között.

Averescu nem is volt Velencében

Bucarest, szeptember 21. Az „I dreptarea” újból visszautasítja az olasz román szerződés elleni támadásokat és kijelenti, hogy e támadások a kormány és nem az egyezmény ellen akarnak irányulni. A lap nevetésgesnek mondja ezt az állítást, hogy Averescu Velencében a királynak más szöveget mutatott s aztán más irrt alá. Az „Indreptarea” ennek a hírnek az abarudítására azzal is rámutat, hogy Averescu tábornok nem is volt Velencében és nem is látta a királyt, amikor átutazott Olaszországon.

A kormány lapja újból kijelenti, hogy a Rómában kötött szerződés nagy nyeresége Romániának. A közeli várható események majd a mai rágalmozókunk is bebizonyítják, mily külpolitikai sikerét jelent Romániának a román-olasz szerződés. A lap megismélti addig

357 leírt gyapju női mellényt, minden árért női harisnyát, rendkívül olcsón gyermekharisnyát árusít Sipos, Cal. Reg. Ferdinand 8. 3

is, hogy ezzel a szerződéssel Olaszország biztosítja Romániát az aláírt szerződések respektálásáról, ami feltétlenül határainak elismerését jelenti.

Délafrika kormánya a zsidó nemzeti otthonért

Minisztériumi határozat a Palesztina-munka érdekében

(Berlín, szeptember 21. Az Új Kelet tudósítójától.) A zsidó nemzeti mozgalom számottevő, komoly morális erővel gazdagodott. Délafrika, az angol impériumnak ez a különleges helyzetben levő államzövevénye legutóbb egy minisztériumi határozatot hozott, amely a zsidó nemzeti munkát elősegíti és igéri, hogy minden tőle telhető eszközzel — a Népszövevényél működő képviselője és más külföldi tényezők által — elő kívánja segíteni a zsidó nemzeti otthonát.

Késztelen, hogy e fontos politikai manifestáció annak a fölvilágosító munkának az eredménye, amelyet az utóbbi hónapokban Nachum Szokolov folytatott Délafrikában. A zsidó vezér nem csak a délafrikai zsidóság körében propagálta a zsidó népi regeneráció eszméjét, hanem a kormányt is sikerült megnyernie. Délafrika mostani kormányelnöke Hertzog, bur származású, aki politikájában a délafrikai unió önállóságát hangsúlyozza Angliával szemben.

Annál örvendetesebb, hogy a délafrikai Unió a zsidó munka tekintetében teljesen csatlakozott a Balfour-deklarációhoz és utasította a Népszövevényél delegált képviselőjét, hogy a zsidó újrajáratás munkájának fontosságára figyelmeztesse ezt a nemzetközi testületet.

A délafrikai kormány határozata így hangzik: „A délafrikai Unió kormánya évek óta figyelemmel és rokonszenvvel kíséri a cionista világszervezetnek azon igyekezetét, hogy a zsidó nép számára Palesztinában nemzeti otthon létesítsen, minthogy ebben a békének és civilizációnak fontos tényezőjét látja. Teljes sikert kíván ehhez a vállalkozáshoz és készségesen megragad minden hatalmában levő eszközt e cél elérésének elősegítésére és a Népszövevényél levő képviselője és más külföldi tényezők útján is minden lehető megtessz a zsidó nemzeti otthon fejlesztése érdekében.”

Palesztina gazdasági élete számokban

Augusztusban kilencszázan vándoroltak be. Ujabb ötszáz munkást telepítettek át Tel-Avivból a kolóniákba. Állandóan folyósítanak hitelt a mezőgazdasági és ipari szövetkezeteknek. Mavromatis helyett Ruthenberg kapja meg a jeruzsálemi villamos- és vízművek koncesszióját is

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Új Kelet tudósítójától.) A palesztinai gazdasági válsággal kapcsolatban tegnap körölközött Mayer Ebner dr. cikkét, aki tárgyilagosan mutatott rá a helyzetre. Már ez a cikkünk is igen sok félreértést és rosszindulatú félremagyarázást oszlatozott el, ma pedig már alkalmunk van a Palesztinából beérkezett konkrét gazdasági híreket is közölnünk, amelyek még jobban betekintést engednek a viszonyokba. Minden irányban folyamatban vannak már különböző akciók, amelyeknek eredménye rövidesen mutatkozni fog. A beérkezett gazdasági jelentéseket az alábbiakban adjuk:

A bevándorlás

A bevándorlás a gazdasági krízis ellenére tovább tart. Augusztus hónap folyamán hivatalos statisztika szerint kilencszáztíz bevándorló érkezett az országba, az előző július hónapban pedig összesen 4267-en lépték át Palesztina határát. Ebben a számban természetesen benne foglaltatnak az átutazók, turisták és zarándokok is. Ugyanebben a hónapban 2339 palesztinai polgár tért vissza külföldi tartózkodás után az országba.

A falvakba telepítik a munkanélkülieket

A munkanélküliség leküzdésére a cionista végrehajtóbizottság egyetértőleg a Vasad Lszumival, Szokolov elnöklete alatt tartott ülésén elhatározta, hogy további ötszáz munkást telepít át a gazdasági krízist legjobban érő Tel-Avivból a kolóniákba. A mezőgazdasági munkások szervezete, a Keren Hajjeszód segítségével eddig már több mint három ezer munkást helyeztett így el a különböző telepeken és a Keren Hajj szód még további lehetőségeket fog nyújtani Tel-Aviv tehermentesítésére. A cionista végrehajtóbizottság ezenkívül tárgyalásokat folytat a Histadruth Haovdim megbízottjaival annak érdekében, hogy állás nélküli munkásokat közmunkákhoz juttasson. Tervbe vették, hogy utat építenek Tel-Aviv északi munkásterületében, ezenkívül összekötik országutal Rizon le Ciont és Rehobotot, továbbá utakat építenek Chedra és Benjamina kolóniákban.

Egyidejűleg tárgyalás folyik arról is, hogy további munkanélkülieket a régi, biztos alapon nyugvó kolóniákban helyezzenek el.

A szövetkezeti termelés fejlődése

Az ellentétes hírekkel szemben arról is jelentés érkezik, hogy a szövetkezeti termelés sem stagnál. 1925 végén már 90 szövetkezeti vállalkozás működött az országban, ezek közül 42 építőanyagokat termelt, 21 hitelek nyújtásával foglalkozott, 9 mezőgazdasági jellegű, 6 ipari jellegű, 4 kolonizációs, 2 fogyasztási és 2 eladási szövetkezet. Ezek közül 67 a városokban működik és pedig Tel-Avivban 41, Jeruzsálemben 16, Haifában 7, Tibériában 2, Hebronban 1 és 23 a kolóniákban. A 90 szövetkezetből csupán egyetlen egy van arab kézben, a többi zsidóké. Ezekben a bejegyzett szövetkezeteken kívül működik még 40 olyan szövetkezet, amelyek nincsenek bejegyezve.

Hány szervezett munkás van Palesztinában?

Az 1926 június elején végzett statisztikai számítás szerint Palesztinában összesen 15 307 szervezett zsidó munkás dolgozik, a városokban és 6400 a kolóniákban, összesen tehát 21.707 szervezett zsidó munkás van foglalkoztatva az országban. Városok szerint ezek a következőképpen oszlanak meg: Tel-Avivban dolgozik 8646, Haifában 3710, Jeruzsálemben 2065, Tibériában 203, Afutában 422, Akoban 120 és Cantharában 141. A városi munkások a következő szakmákban dolgoznak: 5060 az építő és utiparban, 1336 a faiparban, 1142 a különböző hivatalokban, 997 a különböző ipari vállalatoknál, 884 a vasutnál, 872 a szállításnál, 750 a bányászatnál, 518 az építőanyagoknál, 498 a szabóiparban, 365 a nyomdákban, 315 a festőiparban, 307 a villamosságnál, 306 az éttermi üzemeknél, 301 pedig kőműves és kőfaragó.

Az építőipar helyzete

Uj építkezések is folyamatban vannak. A Harez jelentése szerint Kfar Jacheskelen még az esős időszak beállta előtt 60 házat fognak építeni, amelyeknek céljaira tízezer fontot írá-

nyoztak elő. Ezenkívül egy nagy szálloda épül Tel-Avivban Palatin elnevezéssel, amelynek M. Barski lesz a tulajdonosa. Ugyancsak nagyszabású építkezés folyik Haifában, ahol a Hadar-Hakarmelen lévő munkás-otthon mellett egy 2500 ülőhellyel bíró amfiteátrum épül. Ennek a felépítésére 1100 font kölcsönt utalt ki a cionista végrehajtó bizottság munkareszortja.

A palesztinai pénzpiac

A mezőgazdasági termelés előmozdítására a newyorki Palestine Corporation huszezer font három- és ötévi lejáratú mezőgazdasági hitelt bocsátott különböző szövetkezetek rendelkezésére.

A Központi Szövetkezeti Bank jelentése szerint a jelenlegi üzletév kilenc hónapjában 214 kölcsönajánlat érkezett a bankhoz 221 027 font értékben a tavalyi százegy ajánlattal szemben, amelyeknek összege csupán 39 128 fontot tett ki. A bank jelentése részletesen ismerteti a bank által ez év márciusában, áprilisában és májusában kötött üzleteket. Ezalatt az idő alatt 93-an kértek kölcsönt 82 764 font erejéig, amiből a bank 68 000 fontot fizetett ki, vagyis a kölcsönkéresek 73 százalékát teljesítette. Ebből az összegből 40 833 fontot a kvocák és egyéb mezőgazdasági szövetkezetek kaptak. A szövetkezeti bank tudvalevőleg az amerikai Joint Distribution Committee, a Palestine Development Council és a londoni Economic Board for Palestine együttes alapítása.

Az Anglo-Palestina Company ebben a félévben két és félszázalék osztalékot adott részvényeseinek, ami évi ötszázaléknak felel meg.

A Mavromatis koncesszió sorsa

Az ITA jelenti, hogy a török kormány által még a háború előtt Mavromatis görög vállalkozónak a jeruzsálemi villamosági és vízművek létesítésére adott koncessziója, amelyet Mavromatis tudvalevőleg a Népszövevényél is approbatált, valószínűleg érvényét veszti, minthogy Mavromatis mindaddig nem tudta összehozni azt a tőkét, amely koncessziójának realizálásához szükséges. Sr Jcha Jacksona Londoni cég, amelynek közreműködésére Mavromatis számított, a napokban értesítette a londoni gyarmatügyi hivatalt, hogy Mavromatis koncessziójának realizálásában nem óhajtott részt venni. Most már az a helyzet, hogy amennyiben Mavromatis a kitűzött időpontig, 1927. februárig a koncessziójának kihasználásához szükséges társaságot nem tudja megalakítani, koncessziója érvényét veszti. Amennyiben Mavromatis a jelzett időpontig nem tudná a szükséges tőkét összehozni, úgy helyette valószínűleg a cionista Ruthenberg mérnök fogja megkapni a jeruzsálemi villamosági és vízművek koncesszióját is.

Palesztina gabonatermése

Az ezévi gabonatermésről a Palestine and Near East Economic Magazine a következőket jelenti: „A gabonatermés csak egy néhány kerületben felelt meg a palesztinai mezőgazdák teljes várakozásának. Több kerületben a gabonát részben a különböző rovarokra, részben pedig a Hamsin nevű forró szél károsan befolyásolta. Az adókvetéseknek ezt a két körülményt nem vették tekintetbe, úgy, hogy a mezőgazdák kétszeres kár érte: rossz volt a termésük és mégis aránytalan magas adót kell fizetni.

A szőlőexportról ugyanez a lap azt közli, hogy a tel-avivi Matama cég nemrég nagy szabású szőlő transzportot vitt ki Németországba. Ez a transzport övendekásládákban történt, úgy, hogy a küldemények nyolc nap alatt a legjobb állapotban érkeztek meg rendeltetési helyükre. Ujabbán tárgyalások indultak meg külföldi importőrökkel a jövő évi termés Trieszten keresztül való gyors szállítása érdekében. Ha ez a szisztéma állandósul, úgy az eddigi hat-hétheses szállítmányozás helyett legkésőbb tíz-tizenkét nap alatt érkeznek a palesztinai gyümölcsök Németországba.

Mestitz Mihály és Fiai
butorüzetét Str. Gh. Barltiu 28 sz. alá
(volt Malom-u) helyezte át. A Magyar Színház mellett.

Weisz Adolf uris szabóságát áthelyezte **17. sz. alá**
Calea Regale Ferdinand

Szt
ismerjé
állam e
építőm
meg ez

Pal
mozgák
annyi
szent s
tiszta
mi mag

Ha
ismert
lármán
Paleszt
őket ve
dással é
a csaló
közül.
azt kére
megtett
hogy P
lyozzuk
restelke
leltünk

A fo
a szó, n
kell hiro
meg kell
cionizm
akik fiz
talokat
akiket
választot
tekben,
ügyek v
zetők n
szemben
csak oly
valóságga
dón ha
cionista
anyagilag
legjobb

Ellen
bizonyít
építése
sem telje
lyeket tel
adott, an
széri, me
ezeket a
követelő
követelés
dolog sz
maguk is
sz, hogy
gálatában

Minde
Ugyan h
bevándor
sz, hogy
emberek
romjaik f
ditették
szat mond
badításá
ben — é
radtabbak

Kerek
rölt be a
és ennek
lerakhatj
alappalt.
elemek is
legi állap
voltak al
az ember
ez a tény

A szükség óráján

Irta Moses Kleinmann

— Első közlemény —

Alábbi cikk a Cionista Világszervezet hivatalos lapjában, a „Haolam“-ban jelent meg.

Szükséges, hogy mindannyian tisztán megismerjük és ki is mondjuk: a palesztinai zsidó állam építésében fordulóponthoz érkeztünk! Az építőmunka döntő óráit éljük át, — érezzük meg ezt a szót a maga teljes nagy súlyában!

Palesztina városiban és falvaiban a cionista mozgalom itélőszék előtt áll. Nekünk mindannyiunknak, akik a galuthbau a mozgalom szent szolgálatait végezzük, mindannyiunknak tisztán fel kell ismernünk, hogy mindezekelőtt mi magunk állunk az itélőszék előtt.

Ha igaztalan és becstelen emberek a közismert ellenséges napilapokban mostan arról lármáznak, hogy megszedítettük őket, hogy Palesztinába vittük őket és most éhen hagyjuk őket veszni, akkor ezt a vádaskodást felháborodással és megvetéssel utasíthatjuk vissza és ezeket a csalókat nyugodtan kilökhetjük a soraink közül. De ha megvisszsgáljuk saját bensőnkét és azt kérdezzük magunktól: vajjon mi cionisták megtettünk-e mindent, ami az erőnkötől tellett, hogy Palesztina jelenlegi helyzetét megakadályozzuk, — vajjon nem remeg-e meg akkor restelkedésben és mély szégyenérzetben a mi lelkiünk?

A felelős cionista körökben már kimondatott a szó, most azonban hangosan és érthetően meg kell hirdetni az egész nyilvánosságunk előtt és meg kell mondani: vannak cionisták, akik a cionizmus szolgálatában állnak, sőt olyanok, akik fizetéssel, vagy fizetés nélkül magas hivatalokat töltenek be a szervezetben belül, olyanok, akiket a cionista nyilvánosság képviselőiké választott a parlamentekben és városi testületekben, zsidó hitközségekben, sőt a cionista ügyek vezetésének élére állított és ezek a vezetők nem teljesítik a cionista szervezettel szemben fennálló kötelezettségüket, vagy pedig csak olyan csakély mértékben teljesítik, hogy valóságban gunynak látszik. És amellet állandóan hangoztattuk, hogy a cionistáknak a cionista kötelezettségek teljesítésében eszméletlenül és anyagiilag nemcsak az első sorokban, hanem a legjobbak sorában kell állaniuk.

Ellentmondást nem tűrő módon be lehet bizonyítani, hogy a zsidó nép Palesztina felépítése érdekében nemcsak, hogy tizedrészt sem teljesítette azoknak az áldozatoknak, amelyeket teljesíteni tudna, hanem még annyit sem adott, amennyit hajlandó volna adni, egyszerűen azért, mert nincs elegendő emberünk, akik ezeket a követeléseket a nép elé állítsák. A követelők csak cionisták lehetnek. De, hogy követeléseinknek eredménye lehessen, ahhoz két dolog szükséges: mindenekeiőt az, hogy saját maguk is teljesítsék a kötelezettségüket, továbbá az, hogy teljes odaadással álljanak az ügy szolgálatában.

Mindent azonban nem cselekedtük meg. Ugyan hangos szóval követeltük: „Korlátlan bevándorlást!”, „Tömegbevándorlást!” Bizonyos az, hogy mi nem szédítettük meg azokat az embereket, akik most levegő-exisztenciájuk romjaik felett ülnek Tel-Avivban. De megszedítettük és megosaltuk a nép vezetőjét, holott azt mondtunk, követni fogunk a nép megszabadításáért és megváltásáért vívott küzdelemben — és ezzel szemben a lépéseink egyre fáradtabbakká és lassabbakká lettek.

Kerekcsámiban negyvenezer ember vándorolt be az elmúlt év folyamán Erec Jisrákélbe és ennek a számnak alapján azt hittük, hogy lerakhatjuk a nemzeti otthon megvalósulásának alapjait. Ha a negyedik Allijah keretében olyan elemek is voltak, akik a mi országunk jelenlegi állapotában és gazdasági fejlődésében nem voltak alkalmassak és ha az ország most ezeket az embereket kilöki magából, úgy bizonyára ez a tény nem kellett volna, hogy megriasszon

bennünket. Ilyen áldozatok egy új országba történő nagyszabású emigráció és kolonizáció keretén belül mindig voltak és mindig lesznek.

Még ha az eddigieknél tüzetesebben is meg fogjuk rostálni a jövőben a bevándorlót, még akkor sem fogjuk tudni elkerülni az alkalmatlan elemeket. Hát még, hogy ha, — smint azt kívánjuk is, — teljesen szabad és a bevándorlók saját felelősségére támaszkodó el-

lenörzés nélkül emigrációnk lesz, akkor egészen bizonyos, hogy nagy tömegben lesz ennek a bevándorlásnak keretén belül az alkalmatlan elem is. De ez a tény nem kell, hogy veszedelembé sodorja az egész művünket, ha csak az alkalmatlan elemek normális módon gyökeret tudnak vetni az országban és az ország gazdasági föllendülését elő tudják segíteni.

(Vége következik.)

A lakbértörvényt előkészítő bizottság az eddigi helyzet fentartása mellett foglalt állást

(Bucaresti-Bukarest, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Rapld“ távirati iroda jelentése szerint kormánykörökből az a hír szivárgott ki, hogy az igazságügyminisztériumban az új lakbérleti törvény előkészítésén dolgozó bizottság elvetette a lakások szabadbértelének elvét és az eddigi állapot meghosszabbítása mellett foglalt elvből állást. Arról van azonban szó, hogy a lakásvédelmet francia mintára, lépcsőzetes alapon oldják meg, azaz a nagyobb bérű lakások rövidebb időre, a kisebb bérű lakások hosszabb időre fognak meghosszabbítást élvezni.

Tegnap nagy diáktüntetés volt Budapesten

A diákok inzultáltak Ádám professzori és levertek a tábláját

(Budapest, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután félötör Ádám professzor Muzeumkörúti lakása előtt egy többszáz főnyi egyetemi hallgatókból álló csoport tüntetést rendezett. Ádám épen akkor jött le a lakásáról, amikor a tüntetők a ház elé érkeztek.

Béült autójába, de a tüntetők körülfojták és nem akarták elengedni. Közben pedig reprodukálhatatlan gyalázkodások hangzottak el. A soffor nagyot túlkölt és teljes sebességgel a tüntetők közé vágatott. A diákok félreugrotak és az autó elrobogott a Fásor szanatórium felé. A tüntetés tovább folytatódtott és a diákok levertek Ádám professzori és Dr. Matyasovszki Sándor Pestvármegye főorvosának tábláját. Matyasovszki a látateremtű fiatalember, aki a zaj hallatára lerohant az utcára és a következőket kiáltotta a diákok felé:

— Micsoda cirkefogókkal álltok itt szemközt! Szégyeljétek magukat! Egyetemi hallgatók önök? Cirkefogók! Azonnal jelentkezétek, aki a táblát leverte! Itt állok én előttek és engem tüssetek le, ne a táblát! Jelentkezétek,

ki volt az, aki a táblát leverte! Maguk kollega urak? Szégyellem, hogy önöket így kell itt ezen a helyen ilyen körülmények között megszólítani.

Ekkor egy nevet hallott a főorvos a tömegből, Török László orvostanhallgató nevét, mire Matyasovszki újból erős hangon a tömeghez szólt: — Jelentkezétek Török kollega ur, ha volt bátorsága a táblát levérni.

Köszben megérkezett három rendőr, akik közrefogták Török Lászlót és a főorvos felszállítására elő akarták állítani a Szerb-utcai kapitányságon. A három rendőr közrefogta Törököt és a botos, tányérsapkás tömeg megindult a főkapitányság felé. Az Egyetem-téren nem vár látvány fogadta a rendőroket: szemben találtak magukat egy 400-500 főből álló tömeggel. Ezek is egyetemi hallgatók voltak, akik a rendőrök kezéből kirántották Törököt és betaszították az egyetem aulájába. A rendőrségtől a késő esti órákban gróf Csáki Károly ideiglenes belügyminiszter részletes jelentést kért az incidensről.

Tovább pusztít a floridai ciklon

Eddig 1500 halottról és megszámlálhatatlan sebesültről szól a híradás

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelentette az Az Uj Kelet, hogy Északamerika leggyönyörűbb vidékét: a floridai partokon lévő Miami és Palenbeachot szörnyű ciklon döntötte romba, megsemmisítve az országgráz pompás floráját, Amerika rivierájának minden fényét és ragyogását. Miami hoteljei, szanatóriumai, pálmaligetei teljesen elpusztultak s eddig körülbelül 1000 halottat és megszámlálhatatlanul sok halottat jelentenek. Újabb jelentések még szörnyűbb részletekről számolnak be. Az orkán 21 mérföldes sebességgel halad tovább, utjában elpusztítva városokat és termőföldeket. Az orkán elérte Mobile városát, amellyel minden összeköttetés megszakadt. Eddig Key West, Homestead és Key Decota városok pusztultak el teljesen. Coolidge elnök kiáltványban hívta fel az Egyesült Államok lakosságát, hogy siessen a mentőakció segítségére. A segélyakció nehezen megy előre, mert az elpusztult vidékek megközelíthetetlenek.

Newyork, szeptember 21. Újabb jelentések szerint az orkán délután öt órakor Mobileba érkezett. Teljesen elzárta a várost a külvilágtól és megzakított minden összeköttetését. Coolidge elnök segélyakcióra szólított fel mindenkit a floridai katasztrófa áldozatainak felsegélyezésére.

Hétfőn a késő éjszakai órákban sikerült New Orleans és Mobile között a telefonvezeték helyreállítani. A pusztulás részleteiről a sajtó még mindig csak szörványcsan kapott hírt. A tornado most a Miszisszipi irányába száguld. Er-felé már kevesebb ember esett

áldozatul, mert a hatóságok idejekorán figyelmeztették a lakosságot a veszélyre. A vasutforgalmat Floridában teljesen beszüntették. A Miszisszipirol a hajók a nyílt tengerre menekültek. A lakosság templomokban tölti a veszély idejét.

Newyork, szeptember 21. A floridai katasztrófáról még mindig nincs megbízható és pontos értesülés. Némely jelentések szerint 1500 halott és 6500 sebesült van. Az elpusztult városok lakossága elhagyva a tengerpartot, a sziget belsejébe vonult. Panbeachban 38.000 hajléktalan ember van. Az elpusztult városokat katonaság és rendőrség szálta meg, de ennek ellenére a rablók tovább garázdálkodnak. E partvidéken éhínség ütötte fel a fejét. A jelentések 600 millió dollár kárról beszélnék. A Floridát teljesen elpusztító orkán tovább pusztít az Océan partján. Hétfőn hajnalban már elérte a mexikói öblöt /s ott tombolt. Reggale Florida északi határát is elpusztította. Az orkán sebessége óránként 24 mérföld. Az orkán most Mobile irányába halad tovább, ahol kétségbeesve várják megérkezését.

Seegras, Gradli, Ponyva, Zsak, szalmazsak, Afrik

nagy választékban és olcsó ár mellett

Boskovlos Jézsef — Cluj

Strada Reg. Maria No 15.

330 lei

Valódi bőr iskolai- és aktatáska

a CORSO-BAZÁR-ban, Cluj, Regele Ferdinand 17.

330 lei

és Fiai
28 sz. alá
A Magyar

IRÓK ÉS IRÁSOK

Regény a Népszövetségről

Jean de Granvillier: „La belle endormeuse“ című regénye a párisi könyvpiac új szenzációja

Az utóbbi időben, amióta az európai diplomácia és politika egy elfogult recept szerint akarja gyógyítani a világ békéjét, sokat írnak erről a híres kreációról. A lapokban külön helyet tartanak fele a Népszövetségnek és a világ minden lapja napról-napra eseményeket közöl a nagy alkímista műhelyéről — Nemzetek Szövetségről, mely a béke aranyát akarja megtalálni.

Nem véletlenül jelent meg éppen most a francia könyvpiacra egy könyv, amelynek címe: La belle endormeuse. Szerzője Jean de Granvillier. Hogyan fordítsuk magyarra ezt a címet? Több értelme van. Lehet így: A szép aludó. De lehetne így is: A szép szédelgő.

A Lóman-tó partján M. Merkel, a Népszövetségi sajtó- és tájékoztató szolgálat főnöke, a regény főalakja, irodájában van s az új evangélium magjait hinti el a világon, nagy zajjal. M. Merkel a népszövetségi evangélium, a modern béke evangéliumának apostola. Rendelkezik. Minden országot egy-egy kisasszony képvisel, aki a napi kommunikékot szerkeszti az illető ország szellemének megfelelően.

— Kisasszonyok, készen vannak a napi kommunikékot? Nincs veszteni való időnk, holnap már itt vannak a delegátusok. Azonnal minden országnak küldjük az utolsó információkat. A legutóbb jött kisasszony megjegyzi, mert még a rendet nem nagyon tudja:

— Talán várjunk a párisi véleményekre, nem lehet tudni, hogy...

— Hagyjuk kisasszony, minden el van jól rendezve. Gyerünk... Belgium kisasszonya, lássuk a belga sajtónak szánt kommunikékot.

Belgium kisasszonya olvassa:

— Amint előre láttuk, a főkérdésekben a napirend körül erős vita fejlődött ki. Az angol és francia vitáit erős oppozícióra talált. Nem remélték, hogy megegyezés jöjjön létre a szövetség két nagy pártja között. Belgium megőrizte függetlenségét és amennyire a helyzet megengedte, hallatta szavát. Közbenjárása nagy befolyással van. Sikertült végül is Belgium intervenciójára a két vitátot összeegyeztetni.

— A kisasszony bizonyára rosszul aludt az éjjel, jegyzi meg a sajtófőnök, mivel ez a kommunikék igen lagymatag. A belgák evvel nem lesznek megelégedve. Ki kell javítani a fogalmazványt és úgy adja be hozzám...

Rözszerint angol leány olvassa az angol sajtó kommunikékját.

— Nagy eredmény Nagybritánia számára Genfben. Az angol államférfiak megkezdtek az új kampányt. A franciák nem akartak engedni, külügyminiszterünk azonban Párisban átutazva, eredményes tárgyalásokat folytatott a francia miniszterelnökkel. Genfben egy élénk lefolyású ülés után megegyezés jött létre. A francia csapatok ki fogják üríteni a Saar-vidéket és a font számára ragyogó perspektíva nyílik.

— Nem rossz, jegyzi meg a sajtófőnök, jó, hogy angol eredményekről beszél, de ne felejtse el, hogy az angol újságok kommentárjaikat Párisnak szánják. Hízelegni kell egy kicsit a francia sajtónak. Ezekkel a szavakkal egy mosolygó francia leány felé fordul, aki már is olvassa a franciáknak küldendő szöveget:

— Még egy francia győzelem: az új kormány által megkezdett politika máris sikereket hoz és minden párt kivétel nélkül elismeri Ferrand Benjamin államférfi sikereit, amelyet az imperialistikus Angliával szemben elért. Nagyon fontos az eredmény a francia frank helyzetére is, amelynek árfolyama tulajdonosan kedvezőtlen. Hála a megszálló csapatok elosztásának, a Saar-vidéke felügyeletünk alatt marad. Kitérítjük azokat a helyeket, ahol nincsen okunk félni, de talpon leszünk beavatkozásra adott esetben azonnal.

— Fázze hozzá, kisasszony, figyelmezteti a sajtófőnök, hogy ez a lépésünk a jobboldali német pártokat is kibékíti, amelyek így kénytelenek lesznek az ellenzékiesskedést feladni a német kormány pacifizmusával szemben.

Azután Spanyolország jön, az is megkapja a maga eredményeit, sőt a Saar-vidéki katolikusok

keresztül a Vatikán is.

— Na és Németország? Nem látom Németországot, — veti közbe Merkel sajtófőnök.

Németországgal a görög Dimitropoulo kisasszony foglalkozik és éneklő hangon olvassa:

— Az első lépés tegnap megtörtént a versaillesi béke reparálására. A Népszövetség megszűntette a Saar-vidék megszállását. Anglia képviselője a Wilhelmstrasseval folytatott többszörös tárgyalás után napirendre tűzte ezt a vitális kérdést. Heves vita fejlődött ki e tárgy körül a francia imperializmus és az angol mérséklet között.

— Dehogy, dehogy kisasszony! Szentogra fájja kérem: Megállapítható, hogy a Népszövetség

Reorganizálják a rendőrséget, szigoraneát és csendőrséget

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Goga Octavian ma nyilatkozott a bukaresti sajtónak a közigazgatási reform tervbevett módosításáról. A belügyminiszter a küszöbön lévő parlamenti ülésnek megnyitására elő akarja készíteni a módosítási javaslatát. Az új parlamenti ülésnek a rendőrség, a szigorancsa és a csendőrség reorganizálásának kérdéseivel fog foglalkozni. Hogy a törvényhozó testület elé kidolgozott tervezet kerülhessen, Goga sével fog foglalkozni. Hogy a törvényhozó testület elé kidolgozott tervezet kerülhessen, Goga sével fog foglalkozni. Hogy a törvényhozó testület elé kidolgozott tervezet kerülhessen, Goga sével fog foglalkozni. Hogy a törvényhozó testület elé kidolgozott tervezet kerülhessen, Goga sével fog foglalkozni.

Milyen előzmények robbantották ki a kolozsvári hitközségi affért

Dr. Pollák Sándor nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapi számunkban beszámoltunk a kolozsvári ortodox hitközség viharos lefolyású üléséről, amelyen egy öttagú ideiglenes vezetőséget állítottak a hitközség élére. Ugyancsak közöltük Adler elnök nyilatkozatát, amelyben ezt a hitközségi határozatot törvénytelennek minősíti. Kérdést intéztünk ebben az ügyben dr. Pollák Sándorhoz, a kolozsvári ortodox hitközség ügyészéhez, aki a gyűlés összehívásának körülményeiről és a zsidó középiskolák nyilvánossági jogáról a következőket mondotta:

— Amikor a gyűlés napjának délelőttjén Adler elnök közölte velem, hogy a délutáni szabályszerűen összehívott gyűlést engedély hiánya miatt nem fogja megtartani, megjegyeztem, hogy ezt az engedélyt meg fogom szerezni. A hatóságoknál eljárva, megállapítottam, hogy külön engedély kérésére tulajdonképpen a jelen esetben nem is volt szükség. A rendőrprefektúra azonban pusztán a mi aggályunk szétoszlátása érdekében rögtön kiadott egy írásbeli engedélyt.

— Adler elnök urnak tehát a tekintetben való aggálya tisztázták képződés és miután ez a vált akadály elhárítását közöltem vele, nem forgott fenn semmi ok arra, hogy a szabályszerűen összehívott képviselőtestületi gyűlés meg ne tartassék. Adler elnök urnak abból a magatartásából, amellyel a gyűlés megtartását mindenképpen meg akarta akadályozni, nyilvánvalóan látszott az az intenció, hogy a már neki tudomására jutott általános elégedetlenség ki-robbanását előidézzék. Furcsa az az indok is, hogy az elnök ur a gyűlést azért nem akarta megtartani, mert idejével már mászként rendelkezett és ugyanakkor figyelme kívül hagyja, hogy hetven egybehívott képviselőtestületi tag idejét is illik respektálni. Egyébként az elnök alapsabályszerűen tartotta meg a gyűlést az elnök távollétében. Ehhez képest természetesen a hozott határozatok is alapsabályszerűek.

— Ami a nyilvánossági jogra tett elnöki nyilatkozatot illeti, megállapítom, hogy az teljesen fedi bejelentésem valódiságát. Nevezetesen az elnöki nyilatkozatból is megállapítható, hogy az engedély az illetékes helyi tanügyi faktorokhoz ezideig — a tanév kezdetéig, — nem érkezett meg és hogy arról a közzétett hírről, hogy az iskola nyilvánossági jogát végérvényesen visszakapta, a tankertületi inspektorátus, amely az ilyen engedélyeket gyakorlatilag alkalmazzza, semmi tudomással sem bír, holott az ilyen jognak csak akkor van gyakorlati értéke, hogy ha arról a közvetlen fölöttes tan-

rajótt a felszólítási tévedésre, amely ügyben hozott ítélet ellen a német vitáit erőlyes óvást emelt. Hála az óvásnak, saarvidéki honfitársaink szabadabban lélegezhetnek. Negy nap lesz számunkra, ha nem fogjuk látni az elnyomók egyenruháit Saarbrücken utcáin és a Saar-vidék városai újra átítatódnak a porosz szellem mélységeivel... A telefon osengot, Merkel sajtófőnököt hívják.

Néhány szemelvény a francia író regényéből. Vajjon Németország belépésével a Népszövetség munkája megváltozik e, avagy Genf továbbra is a farizeusok tribúna lesz? — erre ma még nem lehet válaszolni. Eddig azonban a Népszövetség tényleg olyan volt, ahogy Jean de Granvillier megírja.

ügyi hatóság végrehajtás céljából, hivatalosan értesítettett.

— Mindnyájan a legnagyobb örömmel venni, ha a nyilvánossági jogot az iskola valóban elnyerné és természetesen a legnagyobb elismeréssel adoznánk azoknak, akik ezt a jogot kivívták. De meg kell állapítanom, hogy eddig komoly eredmény nincsen és ha ezután az eredmény meglesz, akkor annak elérésére — amint látszik — ilyen erősebb impulzus vált szükségessé.

— Ami a képviselőtestület többsége elégedetlenségének tulajdonképeni okát illeti, az különféle motívumokra vezethető vissza. Az újonnan előállított helyzet szükségességét legjobban bizonyítja az, hogy ma már semmi akadály sincs annak, hogy az összes értékes elemek és számbajöhető tényezők legjobb erejüket a hitközség érdekében, elsősorban pedig az iskolatípus kedvező megoldására koncentrálják.

— Még csak azt kívánom leszögezni, hogy mi mindnyájan a legnagyobb odaadással és pozitív munkával szolgáljuk már is a kolozsvári zsidó iskolák ügyét.

Mozik műsora szept. 22-én
Előadások minden mozgóban d. u. 3 kor kezdődnek

Select-mozgó
Szeptember 22-én mutatja be
Harry Liedtke és Eszterházy Ágnes
filmművészeket szenzációs filmükben
Sonia Orloff hercegnő
c. filmben. Monop.

Urania-mozgó
Szép Ilonka
Szenzációs magyar film. Főszerepben a bájos
Hollay Kamilla.
Ragyogó rendezés Monop 1 film

Apollo-mozgó
Egy társaságbeli lány bűne
Szenzációs modern dráma a reális életből, 6 felvonásban. Főszerepben a gyönyörű filmtárszó
Main térségek

Érdeklődjön az Uj Keletben!

Ruhája molymentesse válik, ha Czinknél festtet, tisztítat!

Holna

(Cluj-Kolozsvár) tudósítójától a dr. Hodor folytatott közigazgatási bukaresti napután is egész komoly alkalmunk lozsvár uj soknál elkövetkező érdekeinek jelenlegi nem osztat

Ilyen tanács felgyűző ok azonban tanács jel eléggé hűneit, — a kifejezett

(Peking) kormány, Délkíná k sokig kiéle a pertről sebesült.

Ma

Harc

(Cluj-Kolozsvár) tudósítójától áráz küszöbön szabaddtét irányban távaszág. dűügyi m ták egy r a tervezet kezdené m egy rádió kormány passzivitás évek óta megvalósít uralomraju nem ért kozni.

Legujabban a közjóvóben társaság e használatá ba is a nyer. A mérnök, a kiaknázó nálatáról

— A már elkéle lá: végett aipaszabál talmazák ban lesz szülékeke kötelezég segítség meteorológ teles. A lejjel ves gos mond sok, kcn vábbítás Az el pitották

Holnap dönt a legfőbb közigazgatási tanács a kolozsvári városi tanács sorsáról

Kikből áll a legfőbb közigazgatási tanács

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári városi tanács sorsa a dr. Hodor közigazgatási vezérfelügyelő által lefolytatott vizsgálat befejezése után a legfőbb közigazgatási tanács kezébe tétetett, amely, bukaresti jelentés szerint, már holnap, vagy holnapután ismét fel fogja göngyöltetni a kérdés egész komplexumát. E lap hasábjain több ízben alkalmunk volt már rámutatni arra, hogy Kolozsvár új városai — talán a telek-kiszajátításoknál elkövetett hibától eltekintve, a város érdekeinek szemellett tartásával és a közigazgatás érdekeinek respektálásával dolgoztak és így a jelenlegi tanács Kolozsvár polgárságának csaknem osztatlan bizalmát bírja.

Ilyen körülmények között természetesen a tanács felosztására semmi komoly és meggyőző ok nem lehet. A város irányításában azonban beavatkozik a politika és — miután a tanács jelenlegi összetételében nem tükrözi eléggé hűen vissza az uralmon levő párt sájnait, — a kolozsvári polgárok az urnák előtt kifejezett akaratának megváltoztatását követeli.

A törvények szerint azonban a tanácsok ellenőrzési jogát az ugynevezett legfőbb közigazgatási tanács viseli, amelynek összetétele független a kormányok változásától és így fölöttébb kétes, hogy ez a tanács Miloteanu vezérfelügyelő komolytalan és alaptalan vádpontjai alapján a kolozsvári városi tanács felosztását határozná el.

A legfőbb közigazgatási tanács, amely a közeli napokban összeül, hogy döntse Kolozsvár vezetőinek sorsa fölött, hét tagból áll. Elnöke Alexandru Ciobanu volt belügyi államtitkár, tagjai pedig Alexandru Grigorescu volt belügyi vezérigazgató, dr. Marin Vărașariu volt közigazgatási vezérfelügyelő, Diaconescu, a semmitörzék volt koronafővezér, Coandă admirális, valamint Solacolu lifovi prefektus és Obreja ploestii polgármester. A törvények alapján a legfőbb közigazgatási tanács bizonyos adminisztratív ügyek legvégső fóruma és rendelkezésel a belügyminiszterre nézve is kötelező érvényűek.

Lemondott a kínai kormány

Ismét tüntetnek az angolok és az amerikaiak ellen

(Peking, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kínában a helyzet ismét felborult. A pekingi kormány, amely eddig a kezében tartotta a hatalmat és fenntartotta az egyensúlyt Észak és Délkína között, ma váratlanul beadta lemondását. Az angolok és az amerikaiak ellen ismét a vég-sőkig kiéleződött a hangulat. A Jang-Tse folyón horgonyozó „Pigeon” nevű amerikai égyunaszádót a parttól laméltelen lötték a lézadó kínai csapatok. Három amerikai matróz halálosan megsebesült. A hajóról géptegyverekkel viszonozták a tüzet.

Már a közeljövőben szabaddá teszik a rádió használatát

Háromféle előfizetési díja lesz a rádióknak. Harastrauban épül az első romániai rádió-leadóállomás

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai sajtó már évek óta ádáz küzdelmet folytat a rádió használatának szabadításáért. Haladás azonban ebben az irányban vajmi kevés történt — egészen az év tavaszáig. Március elején végül is a közlekedési minisztérium kezébe került az elhatározás, hogy egy rádiókiaknázó társaság létesítését, amely a tervezet szerint 50 millió lej alaptőkével kezdené meg működését és első feladata volna egy rádió leadó-állomás létesítése. A liberális kormány — amely négyévi részvétlenség és passzivitás után határozta el magát erre a már évek óta esdős lépésre — már nem tudja megvalósítani tervét, míg az Averescu-kormány uralomrajutásának első idejében úgy látszik nem ért rá az ország rádiógondjaival foglalkozni.

Legújabb bukaresti jelentések szerint azonban a közlekedési minisztériumban a közeljövőben befejezés nyerne a rádiókiaknázó társaság előkészítő munkálatai s ezzel a rádió használatának kérdése remélhetőleg Romániában is a legrövidebb időn belül elintézésre nyer. A napokban Kolozsváron járt Giurguca mérnök, a rádió-ügyek igazgatója, aki a rádiókiaknázó társaság létesítéséről és a rádió használatáról a következőket mondotta:

— A rádiókiaknázó társaság alapszabályai már elkészültek és néhány héten belül approbálást végett a minisztériumhoz el kerülnek. Az alapszabályok lényegükben a következőket tartalmazzák: A rádiókiaknázó társaságnak jogában lesz rádiókészülék-gyárakat felállítani, készülékeket felszerelni, mindenképp azonban kötelezősége egy rádió leadót létesíteni, amelynek segítségével a romániai előfizetőket naponta meteorológiai és sajtóközleményekkel ellátni köteles. A társaság alapításában az állam 30 millió lejjel vesz részt és a leadóállomásnak kizárólagos monopóliuma lesz koncertek, operaelőadások, konferenciák és egyéb közlemények továbbítására.

Az előfizetési díjakat a következőképpen állapították meg: Három és többlámpás gépek

évi előfizetési díja 500 lej, háromlámpásnál kisebb gépek évi 400 lej, kristálykészülékek 300 lej. Mielőtt a leadóállomás elkészült és a társaság megkezdte működését, abban a pillanatban a rádió használatát a legfőbb valószínűség szerint teljesen szabaddá lesz téve és a ma megkövetelt speciális engedélyeket miniszteri rendelettel eltörlik.

A Genfben székelő nemzetközi rádió-bizottság a bukaresti leadó állomás hullámhosszát 236.2-ben állapította meg. Ezzel szemben a romániai rádió közlekedési bizottság 460.5-ben kérte a hullámhossz megállapítását, amely a legmegfelelőbb volna a bukaresti leadóállomás számára.

A rádió leadóállomás ideiglenes székhelye Harastrau lesz és hat kilowattos antenna erővel fog dolgozni, amely lehetővé fogja tenni az ország összes rádió amatőröknek, hogy a bukaresti leadó állomás közleményeit hallgathassák.

Nemsokára tehát a rádióapparátusok tulajdonosai hallgathatni fogják: Halló, itt Bukarest, 460 s hullámhosszon...

Bankok,

gyárosok és kereskedők

üzleti könyvszükségletüket rendeljék meg a

Bernát

üzleti könyvgyárban, Cluj (Kolozsvárt).

Az Uj Kelet Oradea-Mare-Nagyvárad fiókiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zeigmond) és Ezredévi emléktér 2. sz. (ernyőüzlet) alatt van. Telefon 8-66.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Gizskalay János és dr. Marton Ernő
Felölts szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napló

A Nyugat emancipált zsidaja elhibázta a maga zsidóságot, mert az emberi voltát is elhibázta. Mert a szabadságnak csak szédítő fényét tudta megérezni és nem életes melegséget. Vajjon ő volt ennek egyedüli oka? Maga a szabadság is. A Kelet emancipált zsidaja sohasem fogja elhibázni embervoltát. Csak őrajta fog az mulni? A szabadságon is mulni fog. Hiszünk mindkettőnek megérettégében, mert hiszünk az emberi lélek kezdődő kísérletében. A mi nacionalizmusunk ebben a hitben gyökeresedik.
Martin Bubur

— Könnyebb operációt hajtanak végre a királyon. Bukarestből jelentik: Holnap Szinezében orvosi konziliumot tartanak Őfelségénél, mert valószínűleg könnyebb sebészi beavatkozásra lesz szükség.

— A postamesterek kongresszusa. Az erdélyi és bánági postamesterek augusztus 28-án tartott kongresszusukon elhatározták, hogy memorandumot terjesztenek be a közlekedési minisztériumhoz amelyben kérik fogják: 1. A Postamesterek Szövetségének visszaállítását. 2. A fizetési kulcs felemelését. 3. A különradij felemelését. 4. 75 százalékos vasuti kedvezményt. 5. Az eladott blyegek árából jutalékot. Ezenkívül még számos serelem orvoslását kéri a postamesterek. A kongresszus végeztével ismét megalakították a Postamesterek Szövetségét, amelynek elnökéül Manim Valért választották.

— A „Háolam” husz éves jubileuma. A „Háolam” husz éves fennállása alkalmából díszkiadást rendezett. A lap közli összes eddigi munkatársai képt. Husz éves fennállása óta a „Háolam” több ízben változtatta székhelyét, 1907 és 1908 között Nachum Szokolov szerkesztésében Könyben esték ki a lapot, 1909—1911 között Goldberg és Drujanow szerkesztésében Vlnában 1912 és 1919 között Odesszában, Ch. Rosenthal szerkesztésében, 1919-től 1922-ig Idelszahn szerkesztésében Londonban, 1923-tól 1924-ig Berlinben szerkesztette: M. Kleinmann, Ch. Grinberg és dr. Perlmann. 1924 május elseje óta ismét Londonban jelenik meg M. Kleinmann szerkesztése alatt.

— Az Egyesült-Államok ragaszkodik európai adósságai behajtásához. Newyorkból jelentik: Mellon pénzügyi államtitkár visszárkerezett Európából és közölte Coolidge elnökkel, hogy semmi ok nincsen az Egyesült-Államok pénzügyi politikájának megváltoztatására, mert az európai államok világkereskedelmi perspektívái jók és az összes adóssok meg tudják fizetni adósságaikat és Franciaország is restifikálni fogja a washingtoni egyezményt. Coolidge elnök, hír szerint, mindenben magáévátette Mellon álláspontját.

— Pangalos három nappal bukása előtt háborút akart üzeni Törökországnak. Athénból jelentik: Pangalos hörtönében fogadta az „Elefteron Vima” című lap munkatársát, akinek kijelentette, hogy bukása előtt három nappal háborút akart üzeni Törökországnak, hogy visszakapja Tráciát és megvalósítsa a görögök nemzeti ideáljait. Hozzátette, hogy sem a külügyminisztériumban, sem a vezérkarban nem tudott senki erről a tervéről, kivéve Kondilt, aki mindenről informálva volt. A hadüzenet oka a menekültek ügyében felmerült ellentét lett volna. A görög távirati iroda ezzel kapcsolatban azt jelenti, hogy hivatalos helyen a legnagyobb meglepetéssel fogadják Pangalos nyilatkozatát az ő állítólagos háborus szándék.

kairól. E nyilatkozat annál kevésbé vehető komolyan, hiszen maga az exdikátor jelenti ki, hogy senki sem tudott a tervéről, amely így egy beteg képzelet csapongásának tekinthető. Valószínű, hogy Pangalos e nyilatkozattal csak szenzációt akart kelteni személye körül, mert teljesen hihetetlen, hogy ő maga is komolyan gondolt volna ilyen esztelen tervre, vagy hitte volna, hogy a görög nemzet, amely békére vágyik, követne volna ilyen kalandos politika útját. Pangalost tegnap szabadlábra helyezték, de a haditörvényszék folytatja ellene az eljárást.

— Egy igaz zsidó halálára. Margitta zsidóságának mély gyásza van. Folyó hó 15-én egy napi betegség után 52 éves korában meghalt dr. Havas Imre orvos, az Erdélyi Árvagondozó margittai tagozatának elnöke. A megboldogult egyike volt azoknak az embereknek, aki félrevonulva a világi túlekedéstől, szerényen meghúzódva, csendben, szorgalommal és kitartással dolgozott a szegények, különösen a hadiözvegyek és árvák támogatásán és segélyezésén. Ezenkívül még csak egyetlen dolog volt a világon, ami érdekelni tudta: az újraépülő Zsidóországnak. Csak igazán kivételes embereknek adatik meg az, hogy olyan tisztán, minden mellékgondolat nélkül tudjanak lelkesedni egy eszméért, mint ahogy a megboldogult dr. Havas Imre Palesztináért rajongani tudott. Ő volt Margittán és környékén a lelke minden cionista- és Palesztinamunkának és ő volt az országos konferenciákon mindig a margittai zsidóság egyik képviselője. A részvét olyan imponáló módon nyilatkozott meg temetésén, amire még eddig nem volt példa. Ott volt Margittának és környékének minden számottevő embere, nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül. A margittai főrabbi szívesen látó gyászbeszéde után barátai és a Barisszianus ifjak egész a temetőig kézen vitték a koporsót, amely mögött a hadiárvák mentek. A megboldogult emlékeztérére barátai egy állandó „dr. Havas Imre“ alapot létesítettek, melynek kamatai minden évben elhalálása napján fognak a margittai szegények között kiosztatni.

— A zsidó nőegylet felhívása. A kolozsvári zsidó nőegylet megkezdte új taggyűlési akcióját. Miután sokak címét nem ismerjük, kérjük a hölgyeket, hogy a Bernát papirosüzletben, a Szabó Jenő-féle áruházban, vagy az egyesület Napközi Gyermekotthonában (Cal. Victoriei 85. sz.) a nap bármely szakában lakáscímüket leadni sziveskedjenek, hogy a tagsági nyugtát megküldhessük. Tagsági díj havonta 20 lej.

— A csehszlovák nemzeti szocialista párt tagjai nem vehetnek részt a fascista mozgalomban. Prágából jelentik: A csehszlovák nemzeti szocialista párt brünni kongresszusán Strbrny kívül kizárták a pártból Krinobranski képviselőt is, Tuci volt miniszter eszterházi képviselőt a kizárással és lemondott a kongresszuson való további részvételéről, több más képviselőtársával egyetemben. A kongresszus elhatározta, hogy a párt eddigi hivatalos elnevezését, a „csehszlovák szocialista munkáspártot“ a régebbi és közkeletű „csehszlovák nemzeti szocialista párt“ elnevezéssel cseréli fel. Kimondták, hogy a párttagság összeegyeztethetetlen lenne a fascista mozgalomban való részvétellel. Strbrny kizárása is elsősorban arra vezethető vissza, hogy fascista hajlandóságának ismerték, ami igaz lehet, tekintve, hogy most kizárása után, a fascista mozgalomban szeretne vezetőszerepet vállalni.

— A „Jövő Társadalmá“ legújabb száma. A „Jövő Társadalmá“ című folyóirat legújabb kettős száma úgy kiállítás, mint tartalom tekintetében a legértékesebbet nyújtja, amit a társadalomtudományi irodalomban Erdély el- eddig nyújthatott. Ez a szám műmellékletet is tartalmaz: Papp Aurélnak, a hírneves szátmári festőnek „Ki tud róla?“ című megrázó erejű festmény-reprodukcióját, Kovács Ernő a tekintélyes lélektanáról érkezik. E. Kohan „Világháború és forradalom“ címen írt érdekes cikket. Vendég János a modern tömegművészetéről számol be. Tihanyi Erzsébet a „Bányarém“ címmel írt szociális tendenciájú, sok művészet- tel megkonstruált novellát, Erdélyi Viktor a szociografiai kutatások módszeréről írt cikket. A „Szemlék“ rovatában Marosi Géza, Fáskesti Tibor, Papp József, Salamon László érdekes és értékes írásival találkozunk.

Nem mond le Mitilineu külügyminiszter

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ellenzéki lapok híradásaival szemben az „Indreptarea“ mai számában közölte, hogy a kormány tagjai között legteljesebb a harmónia az olasz-román szerződés megkötésén és erélyesen megcáfolja azt a hírt, mintha Mitilineu külügyminiszter a szerződés aláírása miatt ki akarna válni a kormányból. Averscu tábornok szeptember 26-án érkezik haza. A néppárt érési fogadtatást készült rendezni a párt vezérének tiszteletére. Táviratilag hívták fel a helyi tagozatokat, hogy küldjenek delegátusokat a miniszterelnök fogadtatására.

A kolozskarai őrház titokzatos halottja

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy szombat reggel a kolozskarai állomás közelében, az 59. számú őrházról mintegy 300 lépésnyi távolságban egy fára felakasztva megtalálták Lichtblau Károly csehszlovákiai kereskedő holttestét. Miután mellén és nyakán kés szurások nyomai voltak láthatók, az a gyanu merült fel, hogy a szerencsétlen kereskedő büntény áldozata lett. A kolozskarai csendőrség értesítésére tegnap délután kiszállt a helyszíre dr. Birescu ügyész, Pastia vizsgálóbíró és Budescu ügyészégi titkár, valamint dr. Hossu törvényszéki orvos, aki felboncolta a kereskedő holttestét.

A vizsgálat nyomán megállapították, hogy nem messze a holttestől két zsebkés fekszik, amelyek vértől rozsdásak. A boncolás nyomán pedig kiderült, hogy a késszurások, amelyek a talált zsebkésről származtak, csak jelentéktelen sérüléseket ejtettek Lichtblau Károlyon.

Lichtblau ezek szerint öngyilkosság útján vetett véget életének és egy egészen alacsony körtefára, fűl helyzetben felakasztotta magát. Az öngyilkosság pénteken este történt, ennek ellenére azonban csak szombat délután fedezték fel egy tehervonat vezetője, mert a körtefa mögött húzódtó országuton haladók azt hitték, hogy valaki ül a fa alatt.

Az öngyilkos zsebében 4000 lej és egy Temesvárra címzett, de el nem küldött levelet találtak, azonkívül egy Halmiban váltott, Temesvárra szóló harmadikosztályú jegyet. Utlevélnéke adatai szerint 17-ikén lépte át a határt. Örök titok marad ugylátezik, hogy miért lett öngyilkos Jom-kippur estéjén, egy kolozskarai körtefa segítségével a pilseni zsidó kereskedő és minő körülmények között jutott el az öngyilkosság színhelyére.

— A Vági csoport titkos gyűlést tartott Pécsen. Pécsről jelentik: A pécsi rendőrség a Vági csoport tagjainak szervezkedését leplezte le. Vágikék a hó 18-án az egyik külvárosi vendéglőben bejelentés nélkül értekezletet tartottak, amelyre Budapestről érkeztek le kiküldöttek. A rendőrség eljárást indított a gyűlés résztvevői ellen, harkutatást tartottak a lakásokon, a szervezkedés vezetőjét, Jámbor Karolyt letartóztatták és hatvan napi elzárásra ítélték.

— Megmérgezte férjét egy budapesti asszony, hogy vagyonával férjhez mehesse barátjához. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrkapitányság tegnapelőtt letartóztatta Szűcs Istvánné kefégyáros feleségét. Az uriaszonyt asszal vádolják, hogy arszénal mérgezte férjét. Néhány hónappal ezelőtt a szomszédok süttőgősei zavarták meg a Szűcs család békéjét, akik tudni vélték, hogy Szűcs Istvánné megszerzte a házassági hűségét. A mendacitást a férj is tudomást szerzett és ettől kezdve a többiában verekedéssel végződő féltékenységi jelenetek napirenden voltak. Augusztus 25-én ebéd alatt Szűcsnek feltűnt, hogy az asszony nem egy tából osztja az ételt. Kérdésére felesége kitérő választ adott, néhány perccel az ebéd után azonban rettenetes fájdalmat érzett gyomrában és elájult. Este nyolc órakor Szűcs István retentő kínok között kiszáradott. Néhány perccel halála előtt szobaleánya hallotta, amint Szűcs hörögve kiáltotta: — Megmérgezték a feleségem... a vagyonomat akarja... mentsetek meg, élni akarok! Miután a halál okát az orvos nem tudta megállapítani, a holttestet beállították a bonatani intézetbe és boncolás közben Szűcs István beleiben nagymennyiségű arszént találtak. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást, melynek során kiderült, hogy Szűcs Istvánné viszonya volt egy szegedi fiatalemberrel a férjét azért tette el lábálól, hogy vagyonát megszeresse, szegedi barátjához mehesse. A terhelő bizonyítékok alapján Szűcs Istvánnét letartóztatták. Az eset Budapestben kinos feltűnést keltett.

— Strbrny volt hadügyminisztert kizárták a cseh nemzeti demokrata pártból. Prágából jelentik: A nemzeti demokrata párt tegnap Brűnben tartott pártgyűlésén kizárta kebléből, a most kiderített üzemlésiért, Strbrny volt hadügyminisztert. A kizárás Masaryk és Benes iniciatívájára történt.

— Két eltűnt gyerek. Baumel Matyi tízéves kolozsvári édesanyjának Rudolf-ut 17. sz. alatti lakásáról három hét előtt eltűnt. Eltűnésakor szürke csikos rövidnadrágot, kerek kék sapkát viselt. Menetláb volt. Aki tud róla, értesítse édesanyját Rudolf-ut 17 szám alatt. — Feiner Jenő tizenhárom éves máramaroszigeti fia két évvel ezelőtt eltűnt Máramaroszigetről és azóta nyomavezett. Aki tud róla, értesítse Izsák Hermann Timár u. 1. szám.

— A belgák négyszázmillió aranymárkát kérnek Malmédiert. Brűsszelből jelentik: Vandervele legközelebb találkozik Stressemannal. Beszélgetésük legtöbb tárgya a sokat vitatott Malmédi hovatartozása lesz. A belgák állítólag négyszázmillió aranymárkát hajlandók népszavazáshoz hozzájárulni és Belgiumban még a jövététel idejéből forgalomban lévő ezermárkás bankjegyek beváltásáról lemondani.

Hordozható, világhírt angol beszélgépek és lemezek legolcsóbbat Révész Béla zeneműkereskedésében, M. osvársárhelyt. — Kérjen ajánlatot.

— Felakasztotta magát a bilincselvel. Nagyszalontáról jelentik: Osih János 16 éves mechanikusegéd az ottani biciklikölcsönzéstől egy biciklit vett bérbe. A biciklit ellopta és Kiszjenőben 800 lejért eladta. A szalontai rendőrség elfogta, kihallgatása után a fogdába kísérték és nadrágszíjjal kezét megbilincseltek. A fiatalember a cellában kivette kezét a bilincsből és felakasztotta magát, mire rátaáltak, halott volt.

— Biztonsági szerződést kötnek a balkáni államok. Londonból jelentik: Diplomáciai körökben azt a körülményt, hogy a görög külügyminiszter Genfba érkezett, úgy magyarázzák, hogy ez a balkán-félszigeti külügyminiszterek előzetes megbeszélésének kezdetét jelenti, amely a balkáni államok biztonsági szerződésének előkészítését célozza. A hír még megerősítésre szorul.

— A Palesztinahívatat értesítése. Ismételtlen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy certificatokra és „Hamlaza“-kra csak szeptember hó 30-ig vizumoztathatunk, minthogy szeptember 30-án ünnepe, az utolsó vizumnap szeptember 29. A vizumoztatáshoz személyes jelentkezés nem szükséges.

— Gázol az autóbussz Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Ma reggel a korsón az aradi 381. számú automobil elütötte Hassie Sándor rendőrtisztviselő feleségét. Az autó dacára annak, hogy egy rendőrkomissáriusi ruhát viselő egyén tilt benne, megállás nélkül tovább vágatott. A megsérült uriaszonyt beállították a kórházba és megtették az intézkedéseket, hogy az autót kézrekerítsék. A délutáni órákban a szalontai vámnál feltartóztatták és Nagyváradra irányították az automobil. Vezetői ellen az eljárás megindult.

— Hamis osztrák ezerkoronások Párisban. Párisból jelentik: Az itteni rendőrség letartóztattott egy Rosenmajer Károly nevű embert, aki hamis osztrák ezerkoronás bankjegyeket hozott forgalomba. A hamisítványok csak nehezen különböztethetők meg az eredetitől.

2

(Cluj) intensívét szőr Ziriában 2812 224 50 rómagasabb vizák ára

Külk

Radio Street 72 adni roma

Crli 7) Román Incerna-m

J. H. üvegajták

Gregor hafen Pic mékekre exportörö

G. Amániai g elvállalná.

Trakal ország, R gyobbmen Romániáb

A de Via Ponté élelmiszere préselt pap

Domen di Genova képviselek

Ditta Via Caffa dezések el részére.

Karol Aleje 1) e reket és p

Soc T (Scala Bal óhajt ósze

A le jegyzés ut

Deviz

Zarion N-wyork London Paris Milano Prága Budapest Belgrad Bakrest Varsó Bécs Berlia Száz

KÖZGAZDASÁG

A zürichi utóban 281.25 szantimra emelkedett a lej

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napok folyamán intenzívebben megindult a lejárati folyamat ma az összes külföldi tőzsdéken folytatódott. Először Zürichben emelkedett a lej 277.50-es zárlati árfolyamára, amely döntőn a magánforgalomban 281.25-re javult. Ugyanúgy emelkedett a román valuta árfolyama Berlinben is, ahol 224.50-ről 229-re és Newyorkban, ahol 52-ről 53-ra javult. A többi külföldi tőzsdéken a zürichi magasabb jegyzésnek megfelelően igazodtak a román valuta árak. A belföldi pénzpiacra a devizák árai tovább lanyhultak és a mai napon is tekintélyes árfolyamvesztéssel zárultak.

Export—Import

Külkereskedelmi kínálatok, keresletek és bizományi megbízások

Radio Circular Co. Newyork—City, (Grand Street 72) rádió apparátusokat óhajt bizományba adni romániai cégeknek.

Carl Hugo Just, Leipzig, (C. 1. Carl Sasse 7) Romániából importálna vörös lóhere- és lucerna-magot.

J. H. Natow, Rascink (Bulgária) vastagabb üvegajtákat importálna Romániából.

Gregoria Christofides, Hamburg (14, Fraihafen Pichhuben 61.) Különböző altalsaj termékekre kér ajánlatokat, illetőleg ilyen exportörökkel relációkat keres.

G. Amadiet Á Potini, Triest, nagyobb romániai gabonaexportőr trieszti képviselőjét elvállalná.

Trakalis et V. Valtadoros, Salonik (Görögország, Rue Tsimiski Cite Nikis 20—21) nagyobb mennyiségű butorkatrészeket importálna Romániából.

Adé Micheli zu Griorani, Genova (Italia, Via Ponte Reale 39) relációkat keres romániai élelmiszerkonzerv és csomagolószalagok alkalmas préselt papír (papondekli) importörökkel.

Domenico Murabito, Catania (Italia, P. Duca di Genova 10) romániai gabonacég olaszországi képviselőjét elvállalná.

Ditta Eupilio ds Micheli, Genova (Italia, Via Caffaro 32) fűtési és egészségügyi berendezések eladására bizományost keres Románia részére.

Karol Lucucki Sosnevic (Lengyelország, Aleje 1) exportálna manométereket, termométereket és pirométereket nagyobb mennyiségben.

Soc Tessile Italiana D'exportazione, Triest (Scala Belvedere 1) szőttés-áru importörökkel óhajt összeköttetést.

Fratelli Tolja, Zara (Dalmácia) romániai lisztexportörökkel akar üzleti kapcsolatot létesíteni.

Autocasa Italiana, Torino (Via S. S ondo 22) automobi-alkatrészeket óhajt Romániába exportálni.

Ferd. Pedone Lauriel et Figlio, Palermo (Italia, Via Calsa 21) Sicilia részére román gabona- és bab-exportőr képviselőt keresi.

¶ **November 1-ig elkészül az új vám-törvény.** Bukarestből jelentik: A legfőbb vám-bizottság munkálatai nagyon előrehaladtak és valószínűleg november elejéig elkészülnek, amikor is azonnal a parlament elé kerülnek ratifikálás végett.

¶ **Ötvenszázalékkal mérsékelik a vasúti bérletjegyek árát.** Bukarestből jelentik: Amint ismeretes, a vasúti tarifa nagyarányú emelésével kapcsolatosan az államvasutak igazgatója a bérletjegyek árát oly hihetetlenül magasra állapította meg, amelyek ilyen jegyek vásárlását teljesen lehetetlenné tették. Az érdekelt körökben mozgalom indult meg a bérletjegyek árának leszállítása érdekében. A többszöri intervenció eredményeképpen az államvasutak igazgatósága elhatározta a vasúti bérletjegyek árának mérséklését és információink szerint az új árakat az 1916 évi illetékek 35 szorosában fogják megállapítani, ami a számítások szerint csaknem 50 százalékkal mérsékelik a bérletjegyek jelenlegi árát.

¶ **Érdekes kísérlet benzinnel szeszből való előállítására Magyarországon.** Budapestről jelentik: Francia mintára nagyjelentőségű kísérlet folyik a győri szeszgyárban benzinnel kémiai úton való előállítására szeszből. A magyarországi szeszgyárak a háború utáni években éppen olyan válságban mentek keresztül, mint a szomszéd-államok szesztermelői. Időközben Franciaországban egy egyszerű találmányra jöttek rá, amely szerint kémiai úton a benzint kitűnően keverhető a magasfokú szeszszel úgy, hogy a legkiválóbb hajtóanyagot az olyan benzint szolgáltatja, amelynek 20 százaléka 98 fokos szesz. Franciaországban ez az eljárás a legkiválóbb eredményekkel járt és tekintettel arra, hogy a bensitarmelés határai végesek, míg a szesztermelés tetszés szerint lehet fokozni, ez a találmány tulajdonképpen világraszóló esemény. A szabadalmat már a magyar kormány is megszerezte s

ezidőszereint a győri szeszgyárban a legkiválóbb eredménnyel folynak a kísérletek. Szó van arról, hogy az összes szükséges gépeket már az őszel beszerzik s néhány nagy szeszgyár teljesen berendezkedik a szeszbenzin gyártására. A szesznek ilyen módon való felhasználása a most következő termelési évben legalább 100 ezer hektoliterrel fogja szaporítani a Magyarországon kitermelt szeszterménységet.

¶ **Visszavonták a nagyszabeni Allgemeine Sparkassehoz történt kormánybiztosi kinevezést.** Nagyszabentől jelentik: A „S. D. Tageblatt” arról ad hírt, hogy az Allgemeine Sparkassehoz történt kormánybiztosi kinevezést visszavonták. Amint tegnapi számunkban közöltük Manolescu pénzügyminiszter-helyettes kolozsvári gazdasági anketján megnyugtató kijelentéseket tett a kinevezések ügyében és határozottan kijelentette, hogy a kormánynak nincsen szándékában kormánybiztosokat kinevezni a vállalatok élére.

¶ **Cseh papirkartelli létesül.** Prágából jelentik: A „Prager Tageblatt” értesülése szerint a csehszlovákiai papirgyárosok között tárgyalások vannak folyamatban egy papirkartelli létrehozása érdekében.

¶ **Az állam ez év végéig teljesíti a Banca Nationalával szemben fennálló kötelezettségeit.** Bukarestből jelentik: Lepadatú pénzügyminiszter a napokban több megbeszélést tartott a Banca Nationala vezetőivel az állam és a bank közötti konvenció alkalmazására nézve az állami jegykibocsátások likvidálásával és a bankjegyfedezet erősítésével kapcsolatban. Magasabb pénzügyi körök szerint az állam abban a helyzetben van, hogy ez év végéig a fenti konvenció által rárótt terheket a folyó évre kiegyenlítheti.

¶ **Felemelék a lengyel Nemzeti Bank alaptőkéjét.** Varsóból jelentik: A lengyel Nemzeti Bank szeptember 2-án tartott ülésén a bank alaptőkéjének százezer millió zlotyra való emelését határozta el és megbíta a bank tanácsát a határozat végrehajtásával. Ugyancsak a közgyűlésen elhatározták, hogy módosítják az aranyfedezeti törvényes határait, amennyiben a jövőben a fedezeti stollkba külföldi bankcsekkek is bevonhatók.

Bádogfeldolgozó-gépek

bádogosok és lakatosok számára.

Elsőrangú gyártmányokat szállít legkedvezőbb áron

SCHIEB Kereskedelmi és Ipari Vállalat

SIBIU—NAGYSZEBEN,
Strada Gării No. 15.

Tőzsde

A lej az összes külföldi tőzsdéken továbbra is szilárd. A zürichi utóban 277.50-es zárlati jegyzés után 281.25-re emelkedett. Belföldön a devizák árai tovább estek.

Devizák	Valutapiac 1926 Szeptember 21 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		nyitás	zárlat						
Zürich	3650—3660	—	—	693 ¹ / ₂	3660	13802	—	654	1932 ¹ / ₂
Newyork ..	188—189	517 ¹ / ₂	517 ¹ / ₂	3610	189	71420	70890	3985	—
London	915—920	2512 ¹ / ₄	2512	175.10	917	3467	3441 ¹ / ₂	16430	48537
Páris	555—560	1440	1439	—	533	1995	1977	9430	278
Milano	685—695	1880	1885	131	682	2405	2587	123 ¹ / ₂	364 ¹ / ₂
Prága	555—560	1532 ¹ / ₂	1532 ¹ / ₂	10810	560	21152	21002	—	296
Budapest ...	385—395	7250	7250	—	2645	—	9928	474	—
Belgrád	—	915	915	—	330	1262	12523	538 ¹ / ₂	177
Bukarest ..	—	277 ¹ / ₂	277 ¹ / ₂	1900	—	3380	385 ¹ / ₂	1865	53
Varsó	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	2620—2640	7300	7300	—	2670	10073	—	47760	—
Berlin	—	12330	12330	—	4515	17020	16833	806 ¹ / ₈	—

Száz lej árfolyama: Zürich 277¹/₂. Páris 1900, Budapest 38000, Bécs 38550, Prága 18.65

A
KADIMA
nyomda
készíti

a
legszebb
nyomtatványt

*
Cluj
Str. Baron Pop
(Brassai-u.)
10

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Két hét múlva már előadják magyarul a „Somorusságának Évekese”-t

(Ciuj-Kolozsvár, szept. 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozvári Magyar Színház már kiadta Osip Dymow tragikomedijának, a „Somorusságának Évekese” nek szerepeit a drámai együttes tagjai között és remélhető, hogy két hét múlva a kolozvári közönség már magyar nyelven hallgathatja meg Joske és Sajna bájos, tragikummal és szelíd humorral átpermetezett darabját. A színház vezetősége elsőrangú szereposztásról gondoskodott. Joskét Forgács Sándor fogja játszani, Sajnát, K. Isáky Margit, a tyukos aszonyt Lutzko Aranka, a ház urnőjét Miklóssy Margit. Marsi Gisi fogja játszani Rojsalót, Mendit, a bédchent, Mihályfiy László, a vishordó Berit, Kemény László, a feleséget Sejhét Hoyko Ferenc, Simjonecokot Mester Tibor, a néma koldust pedig Enyedi. Eddig megtartották már a rendelkező és olvasópróbát. Néhány nap múlva pedig az együttes próbákat tartják. A díszletek egészen a viainak stílusában készülnek, de a rendezés igyekszik még játékosabbá varázsolni a darab kereteit. Lore Sándor, a színház dramaturgja rendezési ötletekkel sok új és eredeti vonást fog adni a darabnak, amelyet kolozvári előadása után nyomban a temesvári színház fog bemutatni.

A viainak melegen érdeklődnek a darab magyar színrehozása iránt. Alex Stein, a társulat drámai vezetője Szabó Imrehez Kisenewből, a trupp moratái tartózkodási helyéről levelet írt, amelynek arverona közö része így hangzik:

„Most, hogy Erdély már mint kedves emlék élt bennünk, megállapíthatom, hogy nyári szereplésünk elutató-munka volt. Kitűntünk az országgrész talaját és úgy találtuk, hogy Erdély jó termőföld a zsidó kultúra számára, amelynek a zsidó színészet egyik kiegészítő része. Az egész társulat örömeinek adott kifejezését, amíg a „Joske” fordításához gratulálunk annak és sok szerencsét kívánok a zsidó színpadok fejlesztése érdekében való munkásságához. Minél többet publikáljon az új zsidó termőföld, lássa a magyarul olvasó közönség is, milyen értékek kerülnek ki írónak szívéből és agyából! Közönjük, hogy a könyvben kiadandó színdarabban emléket állít felejthetetlen Judit Larsennek. Közönjük az Uj Keletet és a Magyar Színházat, Janovics direktora és az egész együttest, sok szerencsét kívánok Joske előadásához.”

A viainak szintársulat — a levél közlése szerint — több új tagot szerződött és együttesét a legjobb értékkel kívánja kiegészíteni. Október első napjaiban már Bukarestben a Teatrul Centralban fognak játszani.

A színházi iroda közleményei.

Szerdán és csütörtökön

este: Maricza grófnő Tolnay Andorral. Tolnay Andor szerdán este fel fog lépni legbrilliansabb szerepében, a mit Kolozsvárott még nem játszott: a Marica Grófnő tisztartójában. Igazi parádés előadás lesz. Először fog fellépni a szünidő után Karácsonyi Ili, új szereplő lesz Dajka Margit és Selmecy.

Muzsikus Ferkó címszerepét nálunk Tolnay Andor fogja kreálni. — Szombaton este lesz ennek a mulatságos hangulatos operettnek a premierje. Évek óta nem volt a magyar színpadoknak olyan nagy sikere, minőt Muzsikus Ferkó aratott. Színészeink valóságos lézzal készülnek hálás szerepeikre. Az első előadásaira már alig van jegy. Egyelőre a hét első előadás jegyeit árusítja a pénztár, aki helyét biztosítani akarja, siessen jegyét megváltani, mert előreláthatólag pár nap alatt minden jegy el fog kelni.

Muzsikus Ferkó az az operett-ujdonság, amelynek nem kell reklám.

Heti műsor

Szerda: Marica grófnő (Karácsonyi Ili, Tolnay Andor, Iliás fellépésével. Premierbérlet 8. sz. Sorozat 53.)

Csütörtök: Marica grófnő (Karácsonyi Ili, Tolnay, Iliás fellépésével. Napibérlet 9. sz. B. Sorozatszám 54.)

Péntek: Darázsfelek (Ujdonság, 5. ödször. Neményi Lilivel. Bérletszám. Sorozat 55.)
 Szombat: Muzsikus Ferkó (Operett-ujdonság, először. Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Iliás, Selmecy Mihályly. I. Premierbérlet 9. sz. Sorozatszám 56.)
 Vasárnap d. u. fel 3-kor: Muzsikus Ferkó (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Iliás, Selmecy Mihálylyal. Rendes helyrak. Sorozat 57.)
 Vasárnap 6-kor: E-ö (Ujdonság 4. ödször. Poor Lilivel. Leszállított helyrak. Sorozat 58.)
 Vasárnap háromnegyed-9-kor: Muzsikus Ferkó (3. ödször. Bérletszám. Sorozat 59.)
 Hétfő: Muzsikus Ferkó (Napi bérlet 10. sz. A. Sorozat 60.)
 Kedd: Muzsikus Ferkó (Napi bérlet 10. sz. B. Sorozatszám 61.)
 Szerda: Muzsikus Ferkó (6. ödször. Bérletszám. Sorozatszám 62.)

Lámpa-belet
 és gyertyabelet gyárt és mintázott arajánlattal szolgál
Lengyel Sándor és Fiai
 szalagszövőgyára Arad, Interurban 407.

Nickelező telep
 orvos műszerész.
 Elvállal fémargyak, orvosi műszerek, díszárgyak nickelozását, ollók, borotvák és kések. Nyomdai papírvágó kések, stancok és szakterbék speciális készítésére és újbírtévesztés.
Fried Jenő, Cluj, Piata Unirii No 22.

Transzmissiók herekek
 pontos körforgásuk és kaliberezettek, elsőrangú anyag minden méretben. Szállít rendkívül kedvező árak mellett
Schieb Kereskedelmi és ipari vállalat Sibiu (Nagyszombat) Szada Gării No 15.

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszerű költségnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állásajánlatoknak 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja öre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Előrendű kóser nézikoszt utcaznál kapható, Széchenyi-tér 6. I. em.

Eladó telek. A Szilágyi-telepen (Mehes utcától balra) eladó vagy bérbeadó 822 m² telor, fából készült konyha, konyha, speiz és tornács lakással. Ár 74,000 lej, melyből 51,000 lej azonnal fizetendő, 24,000 pedig 1000 lejes havi részletben. Értékem Cal. Victoriei 39. sz. házfelügye öné.

Keresek gyermekeim mellé németül parfékűl beszéd zsidó nevelőtanítózt. — Ajánlatokat Nasch Lipót, Miresul mare, jud. Saturnare. 18:0

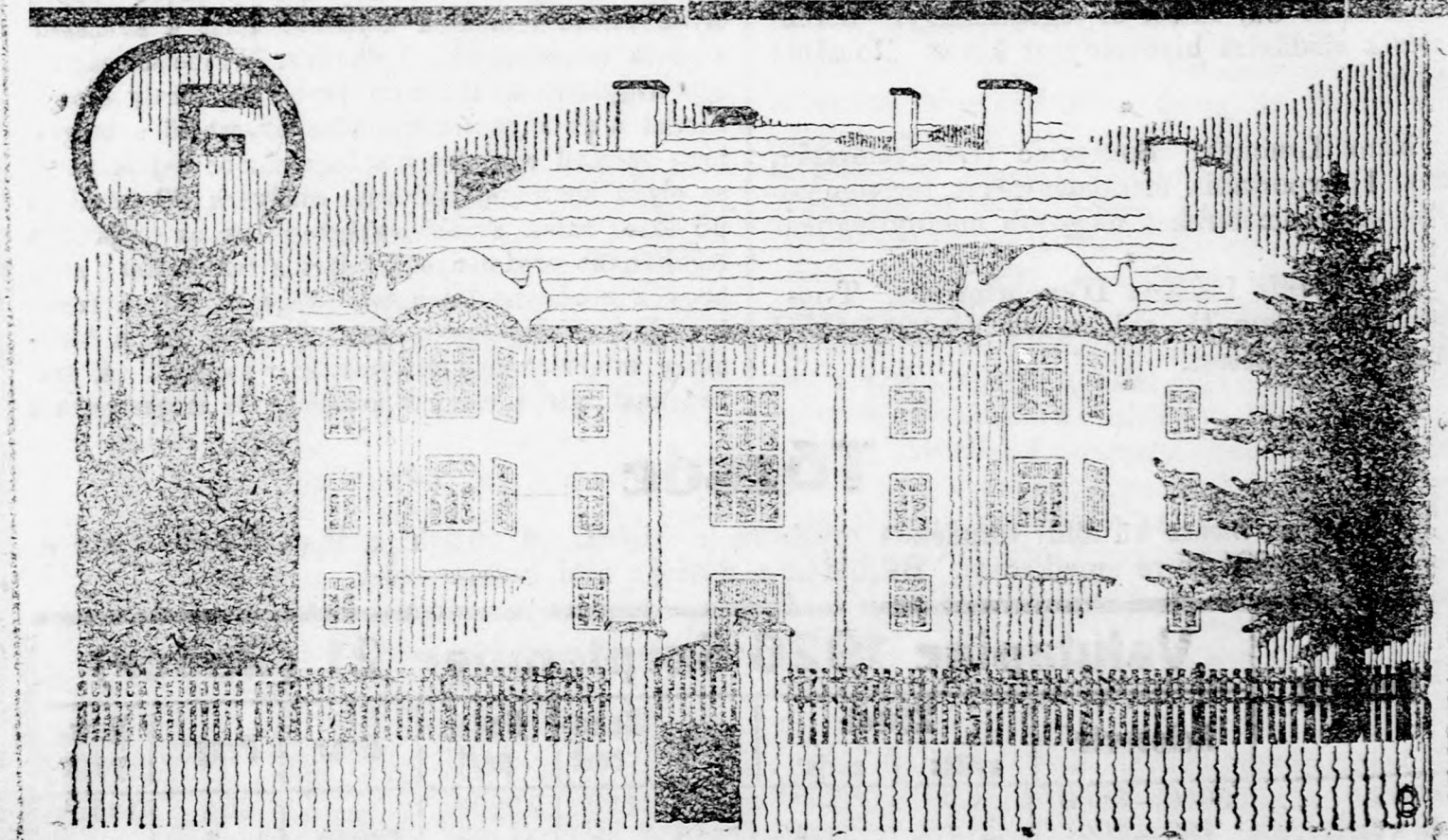
Orvosnövendék, elsőosztályú középiskolai tanulók korrepetálását, kisebb gyermekek nevelését vagy bármilyen iradai munkát, szelény díjazásért elvállal. Tüd meggyavul, németül, románul és jiddisül. — Magkereséket „Délutáni foglalkozás” jelígre kér a kiadóta.

Olmitzi Quargli
 Prima békebeli minőségű quargli gyárt és szállít a Di covai special quargligoár. Clujova, jud. Timis. — Sürgősen: Quargli, Clujova.

Fiatalember, ki chimist, asit tud. tanítói állást keres városban vagy községben, esetleg más hiteközegei foglalkozás mellett. Hanna Mós, Aiad, Str. Barnutia 7. 1816

Intelligens izr. usinó elfogad teljes ellátásra zongorahasználattal és tanítással jó családból iskolaianyokat. — Oradea-mare, Beethy Ödön-utca 42. I. emelet 7. Berger Antalné.

Eladó hálószobaberendezés Monostori-ut 55.

Dr. Leonhardt és dr. Flechtenmacher szanatóriuma
Brasov (Brassó) Kut-utca 42 o). Telefonszám 2-50.
 Ujjonnan épült modern gyógyintézet, melyben elsősorban sebészeti-nőgyógyászati és szülészeti beteg fogadtatnak, de ragályos és elmebeteg kivételével mindennemű más beteg is. A szanatórium a főpályaudvarról néhány perc alatt elérhető. Modern sebészeti felszerelés külön aszeptikus és szepikus műtőszakkal. Röntgenintézet (átvilágítás, fényképezés, kezelés). Modern villanykezelés a legújabb gépekkel (Diathermia, Kvarcz- és Sulluxlámpa, villanymassaga, Galvanisatio, Faradisatio, villanyhőfürdő, endoszkópia, stb.). Lift. Előrendű ellátás. Három betegosztály. Szegényeknek kedvezményes árak. A betegek az állomástól és a városból a szanatóriumba való szállítását az intézet vállalja. Vezető orvosok és tulajdonosok: Dr. Leonhardt János, a regesvári közlekrház volt igazgató sebész főorvosa. Ifj. dr. Flechtenmacher Károly, volt licikai tanársegéd és volt brassói sebészeti szanatóriumának vezető orvosa.

Szerkesztő...
 1926 Sz...

Mögö...
 nspji. A...
 lemben v...
 amik jön...
 gok órái...
 mondja:...
 ünnepek...
 ben Azar...
 megveti...
 díja lenn...
 So fé...
 torta va...
 a siklanc...
 fölöt: „I...
 nátráiban...
 földjéről...
 visszatér...
 gok órái...
 embre e...
 szolgál...
 verlek ak...
 „hiza és...
 ség nyugo...
 g sákdés...
 sorához...
 vallásunk...
 ságára. A...
 sasélet sok...
 forradis...
 amit nem...
 ojan köz...
 A sáto...
 A gyö...
 pokon, bi...
 nem hagy...
 áll Josz...
 „Abelt ü...
 totta, N...
 kívánia, m...
 láttalak...
 Nimrod...
 Izák men...
 megvédte...
 Jákobot...
 vérei kerg...
 választott...
 mondja: “...
 tottam. D...
 szolák és...
 mellé. Iz...
 és védelm...
 Am a...
 az áhitat...
 gisum ny...
 örömtükbe...
 nak, hane...
 vezekelut...
 dottakat...
 védelmez...
 Valaho...
 tukkot...
 gyüites...
 amely sz...
 rorására...
 ég. A zid...
 mekben...
 szánnák...
 tövékeny...
 keket ad...
 a másika...
 az egy-é...
 haem a z...
 zsidó ügy...
 A szel...
 munkát...
 gentini...
 osútkéb...
 földjéről...
 I